

ČESKÁ REPUBLIKA ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Mgr. Janem Čížkem ve věci

žalobkyně: **E. K. O.**,
narozená X, státní příslušnost N. f. r.
t. č. Zařízení pro zajištění cizinců B. – J., J., B. p B.,
zastoupená Organizací pro pomoc uprchlíkům, z. s.
sídlem Kovářská 939/4, Praha – Libeň,

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**,
sídlem Nad Štolou 3, Praha 7,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 8. 2017, č. j. OAM-126/LE-BE04-BE04-PS-2017,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 3. 8. 2017, č. j. OAM-126/LE-BE04-BE04-PS-2017, **se zrušuje** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

- 1 Žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) podanou prostřednictvím žalovaného a doručenou soudu dne

7. 9. 2017 se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 8. 2017, č. j. OAM-126/LE-BE04-BE04-PS-2017 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým žalovaný rozhodl podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) o jejím zajištění v zařízení pro zajištění cizinců s dobou trvání zajištění do 19. 11. 2017.
- 2 Žalovaný odůvodnil napadené rozhodnutí tím, že se lze důvodně domnívat, že žalobkyně podala dne 1. 8. 2017 opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění nebo je pozdržet. Žalobkyně totiž již jednou o mezinárodní ochranu požádala, a to dne 11. 4. 2013 v řízení vedeném žalovaným pod č. j. OAM-117/ZA-ZA13-2013. Mezinárodní ochrana jí nebyla udělena. Žalobkyně podala proti tomuto rozhodnutí žalobu, kterou však vzala zpět a řízení o ní bylo zastaveno. Nynější žádost podala teprve tehdy, když se stal reálným výkon správního vyhoštění poté, co byla zajištěna Policií ČR a umístěna v zařízení pro zajištění cizinců. Takové jednání je účelové. V žádosti o mezinárodní ochranu přitom neuvedla žádné skutečnosti, které by jí nebyly známy již během prvního řízení o mezinárodní ochraně. Cílem žalobkyně tak není získání ochrany před pronásledováním, resp. vážnou újmou, nýbrž snaha vyhnout se zajištění a vyhoštění. Propuštěním ze zajištění by byl ohrožen průběh správního řízení ve věci mezinárodní ochrany. Vzhledem k tomu, že žalobkyně nerespektovala povinnost vycestovat z území EU, nebylo by účinné ani opatření dle § 47 zákona o azylu. Žalovaný dále konstatoval, že žalobkyně není vyloučena z aplikace § 46a odst. 1 zákona o azylu, neboť na základě jejích výpovědí v řízení o správním vyhoštění, v řízení o zajištění a v řízení ve věci mezinárodní ochrany nelze konstatovat, že by byla zranitelnou osobu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu. Žalobkyně uváděla, že její zdravotní stav je dobrý, ale že se dozvěděla, že má v břiše nádor. Nedoložila však věrohodnou lékařskou zprávu, která by její zdravotní stav potvrzovala. Žalovaný požádal o vyjádření k jejímu zdravotnímu stavu zdravotnické zařízení v Zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová, nicméně v době vydání napadeného rozhodnutí nedisponoval dokladem, z něhož by bylo možné usuzovat, že se jedná o zranitelnou osobu. Pokud jde o délku trvání zajištění, uvedl žalovaný, že ukončení řízení lze očekávat ve lhůtě 90 dnů, přičemž lhůta na podání žaloby činí 15 dní a průměrná doba doručování soudních dokumentů pak činí 5 dní, což činí celkem 110 dní. I kdyby bylo o žádosti rozhodnuto ve zrychleném řízení ve lhůtě 30 dnů, byla by přiměřená lhůta zajištění 110 dnů, neboť je nezbytné počítat jak se lhůtou pro podání žaloby, tak i s následným projednáním věci soudem. Žalovaný tedy stanovil dobu zajištění na 110 dnů, tj. do 19. 11. 2017.
- 3 Žalobkyně v podané žalobě nejprve obecně namítla, že žalovaný porušil ve správním řízení § 2, § 3, § 68 odst. 2 a 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, a § 46a odst. 1 písm. e) a § 46a odst. 3 zákona o azylu. Konkrétně pak namítla, že žalovaný překročil meze správního uvážení a přistoupil k zajištění žalované v rozporu s § 46a odst. 3 zákona o azylu. Rozhodnutí považuje za nepřezkoumatelné, neboť se žalovaný nevypořádal se zranitelným postavením žalobkyně. Žalobkyně byla podrobena fyzickému a psychickému násilí ze strany muže, který jí zařídil cestu do ČR. Po příjezdu jí vyhrožoval „woodoo“ a zabitím v případě, že nesplatí dluh za cestu do Evropy ve výši 50.000,- EUR. Následně byla nucena pod přímým dohledem tohoto muže vydělávat na

splácení dluhu v nočních klubech a poskytovat sexuální služby pod nátlakem. Kromě toho jí soustavně vyhrožoval a dokonce jí fyzicky ubližoval hašením cigaret na ruce. Nucení k vykonávání práce pod hrozbou fyzické likvidace nebo porušení základních lidských práv, představuje trestnou činnost obchodu s lidmi, k jejímuž postihování se Česká republika zavázala ratifikací Protokolu k Úmluvě o nadnárodním organizovaném zločinu, jejíž postih předpokládá i směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/36/EU, a jež je zahrnuta pod § 168 trestního zákoníku. Žalovaný nezohlednil její situaci a neprovedl pečlivě a individuální posouzení jejího zranitelného postavení i přesto, že skutečnosti, které tomu nasvědčují, sdělila. Skutečnosti o nuceném poskytování sexuálních služeb dříve neuváděla, neboť se jedná o citlivé informace, které jí působí psychické problémy. Žalovaný pochybil tím, že jednání popsané žalovanou blíže nezkoumal, ačkoliv měl postavení žalobkyně pečlivě posoudit. Jeho konstatování, že není zranitelnou osobou, postrádá odůvodnění. Dále žalobkyně namítla, že se žalovaný nevypořádal s tvrzením o vážném onemocnění žalobkyně, z něhož také vyplývá její zranitelné postavení. Opakovaně uváděla, že má nádor v břiše. Soudu v této souvislosti předložila lékařskou zprávu gynekologické ambulance ze dne 30. 7. 2017, níž se mj. uvádí, že „*jediné trvalé řešení je Hysterectomie*“. Dále předložila lékařskou zprávu gynekologické ambulance ze dne 30. 7. 2017, která podle jejího názoru vážný zdravotní stav potvrzuje. Konstatování žalovaného, že nedisponuje věrohodným dokladem, z něhož by bylo možné usuzovat, že je žalobkyně zranitelnou osobou, se tak podle žalobkyně nezakládá na pravdě. Žalobkyně dále namítla, že napadené rozhodnutí není náležitě odůvodněno, jak v souvislosti s využitím mírnějších opatření, tak s posouzením zranitelného postavení žalobkyně. Žalovaný pouze zrekapituloval informace získané ze spisového materiálu Policie ČR, aniž by se s těmito skutečnostmi vypořádal. Věnoval se pouze úvaze o účelovosti podané žádosti o mezinárodní ochranu, avšak nezabýval se možnostmi využití alternativ k zajištění, ačkoliv všechny okolnosti svědčí ve prospěch závěru, že žalobkyně bude v budoucnu se správními orgány spolupracovat. Závěrem žalobkyně namítla, že žalovaný neodůvodnil dostatečně délku trvání zajištění. Zajištění v délce 110 dní není z pohledu žalobkyně přiměřené a budí dojem účelovosti. Žalovaný nezohlednil individuální okolnosti žalobkyně a pouze obecně zhodnotil délku trvání řízení o mezinárodní ochraně.

- 4 Žalovaný ve vyjádření k žalobě rozsáhle zrekapituloval skutková zjištění a důvody zajištění, které uvedl v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Uvedl, že z jednání žalobkyně vyvozuje účelovost podané žádosti o mezinárodní ochranu. Má za to, že přezkoumatelným způsobem odůvodnil, že u žalobkyně lze důvodně předpokládat její pokračující nerespektování právního řádu. Její jednání nedává záruku, že by v průběhu azylového řízení spolupracovala se správními orgány a respektovala důsledky negativního rozhodnutí ve věci její žádosti o mezinárodní ochranu. Pokud jde o námitku, že žalovaný nedostatečně posoudil žalobkyni jako zranitelnou osobu, odkázal žalovaný na str. 4 napadeného rozhodnutí. K hodnocení zdravotního stavu žalobkyně žalovaný uvedl, že ze zjištěných skutečností nemohl usuzovat, že by se zdravotní stav žalobkyně a další zjištěné skutečnosti daly podřadit pod § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu, a proto shledal, že není zranitelnou osobou. V této souvislosti odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Azs 151/2005-86 (rozhodnutí NSS a krajských soudů

uvedená v tomto rozsudku jsou dostupná na www.nssoud.cz), z něhož podle jeho názoru plyne, že žalobkyně nese břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Žalovaný vycházel ze skutečností uvedených žalobkyní a opatřil také vyšetření ve zdravotním zařízení. Přenášení břemene tvrzení na žalovaného je nepřípustné, jak potvrzuje rozsudek NSS ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003-41. Žalovaný tak setrvává na stanovisku, že jsou kumulativně splněny všechny podmínky k zajištění žalobkyně vyplývající z § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Rovněž délka zajištění byla podle žalovaného řádně odůvodněna s ohledem na konkrétní a specifické okolnosti případu.

- 5 Soud ze správního spisu zjistil, že žalobkyně byla dne 28. 7. 2017 kontrolována hlídkou policie ve stanici metra Opatov. Při kontrole uvedla, že se jmenuje V. E., nar. X, a má pobyt v Itálii, neprokázala se ovšem žádným dokladem totožnosti. Byla tedy zajištěna podle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a po sejmutí otisků prstů byla ztotožněna. Následně u ní byl nalezen nigerijský cestovní pas, v němž byl výjezdní příkaz s platností od 1. 7. 2015 do 30. 7. 2015. Dále bylo zjištěno, že žalobkyně byla od 31. 10. 2013 do 16. 10. 2016 vedena v evidenci nežádoucích osob. Rozhodnutím ze dne 26. 4. 2013, č. j. CPR-4793/ČJ-2013-931200-SV, jí bylo uloženo správní vyhoštění na jeden rok se lhůtou k vycestování do třiceti dnů od nabytí právní moci. Rozhodnutí o vyhoštění nabylo právní moci dne 31. 10. 2013. Rozhodnutím ze dne 7. 9. 2015 byla žalobkyni stanovena nová doba k vycestování do 30 dnů. Toto rozhodnutí nabylo právní moci 15. 9. 2015, a doba k vycestování tak uplynula dne 15. 10. 2015. Žalobkyně tak pobývá na území ČR od 16. 10. 2015 bez oprávnění.
- 6 Při podání vysvětlení žalobkyně policii sdělila, že do ČR přicestovala bez platného povolení nebo oprávnění k pobytu v roce 2013 a od té doby zde pobývá. V současnosti bydlí u paní, jejíž státní příslušnost je Nigerijská federativní republika na adrese R. ulice, P., kde nemá hlášen pobyt ani sepsanou nájemní smlouvu. Dále uvedla, že si je vědoma, že jí bylo uloženo správní vyhoštění, a také toho, že byla dne 16. 5. 2014 odsouzena trestním příkazem za padělání a pozměnění veřejné listiny na 6 měsíců odnětí svobody s podmíněným odkladem na 18 měsíců. Ke svému rodinnému stavu uvedla, že je svobodná a bezdětná. Nemá rodinným příslušníkem občana ČR nebo občana jiné členské země EU. Ke svému zdravotnímu stavu uvedla, že je zdravá, ale lékař jí předešlého dne sdělil, že má v břiše nádor.
- 7 Rozhodnutím Krajského ředitelství Policie Hlavního města Prahy ze dne 29. 7. 2017, č. j. KRPA-274235-17/ČJ-2017-000022, byla žalobkyně podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, v platném znění, (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zajištěna a následně byla dne 31. 7. 2017 umístěna do zařízení pro zajištění cizinců.
- 8 Dne 1. 8. 2017 podala žalobkyně žádost o udělení mezinárodní ochrany, v níž uvedla, že do ČR přicestovala letecky v květnu 2013 s rodinným přítelem Davidem. V roce 2013 požádala o mezinárodní ochranu, ovšem ta jí nebyla udělena. Odvolala se, ale vzápětí řízení zastavila, protože se vdala. Když opustila zařízení pro uprchlíky, kontaktoval ji opět David. Chtěl po ní peníze a opakovaně jí vyhrožoval. Dokonce jí pálil cigaretou. Poté, co mu řekla, že jeho jednání oznámí na policii, se jeho výhrůžky začaly stupňovat. Sdělil jí, že

- v ČR má určitou ochranu, ale v Nigérii si jí najde. Vytrhl jí vlasy a odvezl je do Afriky s tím, že se jí stane něco hrozného. Dále uvedla, že má nádor v břiše a každý měsíc silně krvácí. Pokud by se vrátila do Nigérie, tak by ji mohl zabít uvedený muž anebo zemře na nádor v břiše, jelikož nemá finanční prostředky na léčení. Její zdravotní stav se přitom každý měsíc zhoršuje. Na závěr sdělila, že ve vlasti nemá nikoho, kdo by jí mohl pomoci.
- 9 Dne 3. 8. 2007 rozhodl žalovaný napadeným rozhodnutím o zajištění žalobkyně v zařízení pro zajištění cizinců do 19. 11. 2017.
- 10 Krajský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí žalované, jakož i řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, v rozsahu napadených výroků a v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), přičemž vycházel se skutkového a právního stavu v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Dospěl přitom k závěru, že žaloba je důvodná. K projednání věci soud nenařizoval jednání, neboť takový postup neshledal nezbytným a žádný z účastníků v zákonné pětidenní lhůtě konání jednání nenavrhl (§ 46a odst. 8 zákona o azylu).
- 11 Podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu „[m]inisterstvo může v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže (...) e) byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdrzet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve, (...).“
- 12 Podle § 46a odst. 3 zákona o azylu „[j]de-li o žadatele o udělení mezinárodní ochrany, který je zranitelnou osobou, s výjimkou osoby se zdravotním postižením, které nebrání jejímu umístění v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, může ministerstvo v případě nutnosti rozhodnout o jeho zajištění, pouze pokud je starší 18 let a porušil opakovaně závažným způsobem povinnost uloženou mu zvláštním opatřením.“
- 13 Podle § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu „se rozumí (...) zranitelnou osobou zejména nezletilá osoba bez doprovodu, rodič nebo rodina s nezletilým dítětem nebo rodič nebo rodina se zletilým dítětem se zdravotním postižením, osoba starší 65 let, osoba se zdravotním postižením nebo s vážným onemocněním, těhotná žena, oběť obchodování s lidmi nebo osoba, která byla mučena, znásilněna nebo podrobena jiným vážným formám psychického, fyzického nebo sexuálního násilí, (...).“
- 14 Podstatná část uplatněných žalobních bodů směřuje k aplikaci § 46 odst. 3 zákona o azylu, neboť žalobkyně má za to, že je v postavení zranitelné osoby a uvedené ustanovení tedy brání jejímu zajištění. Dříve než však soud přistoupí k hodnocení těchto žalobních bodů, považuje za nezbytné zdůraznit, že žalobkyně v daném případě výslovně nenapadá závěry žalovaného týkající se splnění podmínek k zajištění vyplývajících z § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Pouze v úvodní části žaloby obecně uvedla, že toto ustanovení bylo porušeno. Toto obecné tvrzení však nepovažuje soud za samostatný žalobní bod ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Podle ustálené judikatury je žalobním bodem konkrétní (tj. ve

vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizované) skutkové tvrzení doprovázené konkrétní právní argumentací, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné. V této souvislosti lze odkázat na usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 – 58, v němž rozšířený senát konstatoval, že „[l]íčení skutkových okolností nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých „obvyklých“ nezákonností, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným popisem. Žalobce je povinen vyličit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl žalovaný vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Právní náhled na věc se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami.“ Těmto požadavkům ovšem výše uvedené obecné tvrzení nedostalo, neboť jde pouze o uvedení ustanovení právního předpisu, která měl být porušena, aniž by žalobce uvedl konkrétní skutečnosti či právní argumentaci, o něž své tvrzení o nezákonnosti rozhodnutí opírá.

- 15 Soud proto toliko obecně konstatuje, že se ztotožňuje se závěrem žalovaného o tom, že podmínky zajištění vyplývající z § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu byly v daném případě splněny. Žalovaný v tomto ohledu své rozhodnutí řádně odůvodnil a jeho závěrům, na něž soud odkazuje (zejména str. 3 a 4 napadeného rozhodnutí) nelze obecně nic vytknout.
- 16 Soud navíc poznamenává, že důvod zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, který byl v této podobě do zákona o azylu vložen novelou č. 314/2015 Sb. s účinností od 18. 12. 2015, představuje transpozici čl. 8 odst. 3 písm. d) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (dále jen „přijímací směrnice“). Podle tohoto ustanovení může být žadatel zajištěn, je-li zajištěn v rámci řízení o navrácení podle návratové směrnice nebo výkonu vyhoštění a mohou-li členské státy na základě objektivních kritérií, včetně skutečnosti, že daný žadatel již měl možnost přístupu k azylovému řízení, řádně doložit, že existují oprávněné důvody se domnívat, že žadatel činí žádost o mezinárodní ochranu pouze proto, aby pozdržel nebo zmařil výkon rozhodnutí o navrácení. Pro posouzení věci je tedy významný účel sledovaný zajištěním v dané konkrétní věci. Tím je omezit zneužívání řízení o mezinárodní ochraně. Souvislost zajištění žadatele s předchozím řízením o správním vyhoštění je zde zjevná, resp. je i zákonem o azylu (přijímací směrnici) předpokládána. Žadatel je totiž v režimu zákona o azylu zajišťován poté, co byl již zajištěn za účelem realizace správního vyhoštění („žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána v zařízení pro zajištění cizinců“), a to proto, že pokračování zajištění je objektivně nutné, neboť žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem výkon rozhodnutí o správním vyhoštění pozdržet nebo zmařit. Účel zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu přesahuje samotné řízení ve věci mezinárodní ochrany a směřuje k tomu, aby cizinec, jemuž hrozí vyhoštění, se nedostal podáním účelové žádosti o mezinárodní ochranu do faktického postavení, v němž by pro něj bylo oproti režimu zákona o pobytu cizinců snazší vyhnout se vyhoštění. Smyslem tohoto ustanovení je znemožnit zneužití zákona podáním účelové žádosti o mezinárodní ochranu a dosažením takových podmínek, které žadateli umožní

vyhnout se vyhoštění (typicky útekem, přerušením kontaktu s orgány veřejné správy). Účelem § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu není pouze zabezpečit účast žadatele v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu, nýbrž také zabezpečit jeho dostupnost pro policejní složky fakticky vykonávající rozhodnutí o vyhoštění pro dobu, kdy žadatel pozbuje postavení žadatele o mezinárodní ochranu a budou splněny podmínky vykonatelnosti rozhodnutí o vyhoštění (srov. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 13. 4. 2017, č. j. 44 A 11/2017 – 27).

- 17 Soud se ztotožňuje i se závěrem žalovaného, že v daném případě nedostačovalo přijetí některého z mírnějších opatření podle § 47 odst. 1 zákona o azylu, jejichž účelem je zabezpečení účasti žadatele o udělení mezinárodní ochrany v řízení ve věci mezinárodní ochrany. Z jednání žalobkyně je zřejmé, že nerespektovala povinnost vycestovat z ČR uloženou jí dřívejším rozhodnutím o správním vyhoštění a setrvala zde i po uplynutí lhůty k vycestování po dobu přesahující 1,5 roku. Za situace, kdy okolnosti případu svědčí o tom, že nynější žádost o mezinárodní ochranu byla podána účelově, by uložením povinnosti zdržovat se v pobytovém středisku nebo osobně se hlásit ministerstvu, nemohlo být dosaženo účelu sledovaného zajištění, tj. zabránit tomu, aby se žalobkyně vyhnula případnému výkonu vyhoštění. Žalovaný své úvahy o neúčinnosti mírnějších opatření v napadeném rozhodnutí dostatečně, byť stručně, popsal a odůvodnil i s odkazem na konkrétní skutkové okolnosti případu (viz str. 4 napadeného rozhodnutí). Napadené rozhodnutí tedy není v této části nepřezkoumatelné, jak namítala žalobkyně.
- 18 Potud tedy hodnotí soud úvahy a závěry žalovaného jako správné.
- 19 Pokud ovšem žalovaný rozhoduje o zajištění žadatele o mezinárodní ochranu, je jeho povinností zkoumat dále, zda se nejedná o zranitelnou osobu, jejíž zajištění je podle § 46a odst. 3 zákona o azylu až na výjimky („osoby se zdravotním postižením, které nebrání jejímu umístění v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců“ nebo „pokud je starší 18 let a porušil opakovaně závažným způsobem povinnost uloženou mu zvláštním opatřením“) nepřípustné. Z § 46a odst. 3 zákona o azylu jednoznačně vyplývá, že zákon o azylu klade důraz na ochranu zranitelných osob a stanovuje konkrétní podmínky, za kterých lze zranitelnou osobu zajistit. Základním předpokladem pro správný postup podle tohoto ustanovení je tedy náležité zjištění skutkového stavu a ověření, zda je žadatel o mezinárodní ochranu zranitelnou osobou, či nikoli. Řádné zjištění skutkového stavu umožňujícího posoudit, zda žadatel je zranitelnou osobou, je povinností žalovaného vyplývající z § 3 správního řádu, který ve spojení s § 2 odst. 4 správního řádu ukládá správním orgánům zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný k tomu, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem a aby odpovídalo okolnostem daného případu. Žalovaný se proto nemůže omezit pouze na skutečnosti uvedené žadatelem v žádosti o mezinárodní ochranu anebo v předchozích správních řízeních (např. v řízení o správním vyhoštění). Pokud žadatel uvede nebo srozumitelným způsobem naznačí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být považován za zranitelnou osobu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu, případně pokud žalovaný takové skutečnosti zjistí sám, pak je jeho povinností dále aktivně zjišťovat, zda tyto skutečnosti nabývají takové intenzity, že je třeba žadatele považovat za zranitelnou

osobu (srov. např. rozsudek NSS ze dne 20. 8. 2015, č. j. 1 Azs 123/2015 – 47, rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 18. 11. 2016, č. j. 41 Az 21/2016 – 29).

- 20 Odkaz žalovaného na judikaturu NSS týkající se rozložení břemene tvrzení a důkazního břemene v řízení o mezinárodní ochraně není v dané věci případný, neboť v tomto případě nejde o posouzení důvodnosti žádosti o mezinárodní ochranu, nýbrž o splnění podmínek k zajištění žadatele o mezinárodní ochranu, které představuje zásah do ústavně zaručeného práva na osobní svobodu žadatele (čl. 8 Listiny základních práv a svobod). Při rozhodování o zajištění žadatele o mezinárodní ochranu by tedy být s dostatečnou jistotou zjištěno, zda je zajištění přípustné. Samozřejmě nelze po žalovaném požadovat, aby před rozhodnutím zjišťoval všechny skutečnosti relevantní pro posouzení postavení žadatele. Nelze totiž opomenout, že zákon stanovuje pro rozhodnutí o zajištění žadatele velmi krátkou lhůtu pro rozhodnutí (5 dnů od učinění prohlášení cizince o mezinárodní ochraně; viz § 46a odst. 4 zákona o azylu). Ani tato relativně krátká lhůta ovšem žalovaného nezbavuje povinnosti řádně zjistit skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti (§ 3 správního řádu). Primárně je tedy skutečně na žadateli, aby uvedl skutečnosti, které jej činí zranitelnou osobou a brání jeho zajištění. Pokud však žadatel takové skutečnosti uvede, zmíní nebo jen naznačí, anebo sám žalovaný zjistí jiným způsobem indicie nasvědčující tomu, že se jedná o zranitelnou osobu, je jeho povinností zkoumat blíže postavení žadatele a se zjištěnými skutečnostmi se řádně vypořádat.
- 21 Žalobkyně v daném případě namítá, že měla být posouzena jako zranitelná osoba, a to hned ze dvou důvodů. V první řadě má za to, že má být považována za oběť obchodování s lidmi nebo osobu, která byla podrobena jiným vážným formám psychického, fyzického nebo sexuálního násilí. V této souvislosti nelze přehlédnout, že již v dotazníku k žádosti o udělení mezinárodní ochrany zmiňovala, že do ČR přicestovala s rodinným přítelem Davidem. Ten jí měl znovu kontaktovat poté, co opustila zařízení pro uprchlíky. Chtěl po ní peníze a opakovaně jí vyhrožoval. Popsala i to, že ji pálil cigaretou. Jeho výhrůžky se prý začaly stupňovat, když mu sdělila, že se obrátí na policii. Bez významu není ani skutečnost, že již v řízení o správním vyhoštění vypověděla, že se v ČR živila jako „masérka“. Bez ohledu na to, že uvedená tvrzení podstatným způsobem rozšířila a doplnila v žalobě, je zřejmé, že již skutečnosti, které byly známy žalovanému, představovaly dostatečný podklad k tomu, aby žalovaný aktivně začal zkoumat, zda žalobkyně není obětí obchodování s lidmi či osobou, která byla podrobena jiným vážným formám psychického, fyzického nebo sexuálního násilí. Ostatně je obecně známo, že ženy původem z Nigérie patří mezi skupiny, které bývají oběťmi obchodování s lidmi a sexuálního zneužívání (viz např. Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2016, dostupná na <http://www.mvcr.cz/clanek/obchod-s-lidmi-dokumenty-924305.aspx>).
- 22 Za daných okolností tedy bylo na žalovaném, aby v souladu s § 3 a § 2 odst. 4 správního řádu, objasnil skutkový stav, tedy aby zjistil další okolnosti, na základě nichž by bylo možné posoudit, zda lze žalobkyni považovat za zranitelnou osobu či nikoliv. Za tímto účelem mohl zejména znovu vyslechnout žalobkyni a vést ji k doplnění jejích tvrzení, stejně tak mohl požádat o součinnosti orgány Policie ČR za účelem ověření věrohodnosti jejích tvrzení či jiným způsobem objasnit skutkový stav. Pokud by dospěl k závěru, že

žalobkyně je zranitelnou osobou ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) správního řádu, bylo by poté na místě zvažovat, zda se na ni nevztahuje výjimka z nepřípustnosti zajištění zranitelných osob podle § 46a odst. 3 zákona o azylu („*pokud je starší 18 let a porušil opakovaně závažným způsobem povinnost uloženou mu zvláštním opatřením*“). Prvořadou povinností žalovaného však bylo vypořádat se se skutečnostmi uváděnými žalobkyní a postavit na jisto, zda žalobkyně je zranitelnou osobou, či nikoliv. Této povinnosti však žalovaný nedostál. V odůvodnění napadeného rozhodnutí toliko uvedl, že žalobkyně není osobou vyloučenou z aplikace § 46a odst. 1 zákona o azylu, neboť na základě jejích výpovědí nelze konstatovat, že byla osobou zranitelnou. Lze souhlasit s žalobkyní, že takový závěr je nedostatečný, neboť postrádá jakékoliv individuální posouzení postavení žalobkyně. Soud proto shledal napadené rozhodnutí v tomto směru nepřezkoumatelným. Tato žalobní námitka je tedy důvodná.

- 23 V rámci dalšího žalobního bodu pak žalobkyně namítala, že je zranitelnou osobou z důvodu jejího zdravotního stavu. V této věci není pochyb o tom, že žalobkyně již před vydáním napadeného rozhodnutí sdělila informaci o svém onemocnění, když uvedla, že má „*nádor v břiše*“. Bylo tedy povinností žalovaného zjišťovat další skutečnosti s tím související, aby mohl na základě náležitě zjištěného skutkového stavu posoudit, o jaké onemocnění se jedná a zda dosahuje intenzity vážného onemocnění. Žalovaný si sice správně vyžádal lékařskou zprávu zdravotnického zařízení v zařízení pro zajištění cizinců, kde byla žalobkyně umístěna. Požadovaná lékařská zpráva však byla vydána až dne 5. 8. 2017 a žalovaný ji tedy nemohl mít k dispozici v den, kdy o zajištění žalobkyně rozhodl napadeným rozhodnutím. Za těchto okolností tedy nelze mít posouzení zdravotního stavu žalobkyně za dostatečné. Absenci lékařské zprávy nelze přičítat k tíži žalobkyně.
- 24 Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí k zdravotnímu stavu žalobkyně uvedl pouze to, že nedoložila věrohodnou lékařskou zprávu, která by její zdravotní stav potvrzovala, a že sice požádal o zdravotnické zařízení o vyjádření o jejím zdravotním stavu, avšak v době vydání napadeného rozhodnutí nedisponoval dokladem, z něhož by bylo možné usuzovat, že se jedná o zranitelnou osobu. Takovéto odůvodnění je podle názoru soudu nedostatečné, neboť se vůbec nezabývá posouzením zdravotního stavu žalobkyně. Za situace, kdy žalobkyně uvedla relevantní tvrzení o svém zdravotním stavu, bylo na žalovaném toto tvrzení buď vyvrátit, anebo objasnit skutkový stav a vysvětlit, zda zjištěný zdravotní stav činí žalobkyni zranitelnou osobu či nikoliv. Nelze však klást žalobkyni k tíži absenci vyžádané lékařské zprávy. Náležité vyhodnocení zdravotního stavu žalobkyně lze po žalovaném požadovat i při relativně krátké pětidenní lhůtě k rozhodnutí o zajištění. Bez náležitého vyhodnocení zdravotního stavu totiž nelze postavit najisto, zda mohl žalovaný žalobkyni zajistit bez dalšího, nebo až v případě opakovaného závažného porušení povinnosti stanovené zvláštním opatřením (§ 46a odst. 3 zákona o azylu).
- 25 Soud nepřehlédl, že se žalovaný pokusil vysvětlit své úvahy týkající se zdravotního stavu žalobkyně ve vyjádření k žalobě, a to i s odkazem na lékařskou zprávu zdravotnického zařízení v zařízení pro zajištění cizinců ze dne 5. 8. 2017, která je součástí správního spisu. Nedostatek odůvodnění rozhodnutí vydaného ve správním řízení však nemůže být

dodatečně zhojen případným podrobnějším rozbořem učiněným až ve vyjádření k žalobě (srov. rozsudek NSS ze dne 13. 10. 2004, č. j. 3 As 51/2003 - 58, rozsudek NSS ze dne 19. 12. 2008, č. j. 8 Afs 66/2008 - 71). Dodatečné zdůvodnění závěru žalovaného, že žalobkyně není zranitelnou osobou i při zohlednění jejího zdravotního stavu, nemůže nic změnit na tom, že napadené rozhodnutí není řádně odůvodněno. Není proto důvodu ani k tomu, aby soud sám posuzoval zdravotní stav žalobkyně na základě lékařských zpráv předložených žalobkyní a lékařské zprávy zdravotnického zařízení v zařízení pro zajištění cizinců.

- 26 Vzhledem k tomu, že žalovaný v rozporu s § 3 a § 2 odst. 4 správního řádu nedostál povinnosti zjistit skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a nezhodnotil věcně zdravotní stav žalobkyně, shledal soud napadené rozhodnutí i v této části nepřezkoumatelným. Žalobní námitka týkající se nedostatečného hodnocení zdravotního stavu žalobkyně je důvodná.
- 27 Soud naopak neshledal důvodnou námitku týkající se nedostatečného odůvodnění délky zajištění (110 dnů). Stanovení délky zajištění podléhá správnímu uvážení žalovaného, který však musí své rozhodnutí řádně odůvodnit, aby byla vyloučena libovůle v rozhodování. Žalovaný v napadeném rozhodnutí podrobně popsal úvahy, kterými se při určení doby zajištění řídil, přičemž vzal v potaz jak lhůty pro vydání rozhodnutí v řízení o mezinárodní ochraně stanovené zákonem o azylu a lhůty stanovené soudním řádem správním pro podání žaloby, tak i poznatky ze správní praxe v podobě odhadu, jak dlouho bude s ohledem na konkrétní okolnosti v daném případě řízení o mezinárodní ochraně trvat. Konkrétně žalovaný předpokládá délku trvání řízení ve věci mezinárodní ochrany (90 dnů), dobu potřebnou pro případné podání správní žaloby (15 dnů) a přiměřenou dobu pro doručování (5 dnů). Podle názoru soudu je správní uvážení žalovaného o délce trvání zajištění řádně odůvodněné, a tedy přezkoumatelné. Zároveň je třeba vzít v úvahu, že žalovaný provedl pouze kvalifikovaný odhad a předvídaná délka trvání zajištění se tak může zkrátit či prodloužit v závislosti na různých faktorech, které ovlivňují průběh řízení o udělení mezinárodní ochrany. Co se týče otázky přiměřenosti délky trvání zajištění, s ohledem na délku jednotlivých fází řízení zmiňovaných rovněž v rozhodnutí žalovaného, považuje soud délku 110 dnů v případě žalobce za přiměřenou. Skutečnost, že žalovaný rozhoduje v obdobných případech obdobně, mu nelze klást k tíži, neboť jde o jednu ze základních zásad činnosti správních orgánů, stanovenou v § 2 odst. 4 správního řádu. Nedůvodnost této poslední námitky však nemá žádný vliv na celkový závěr o tom, že žaloba byla podána důvodně.
- 28 Soud proto dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně, a proto podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. zrušil napadené rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Právním názorem vysloveným v tomto rozsudku je žalovaný v dalším řízení vázán.
- 29 O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně byla v řízení plně úspěšná, a proto by jí příslušela náhrada důvodně vynaložených nákladů řízení. Žalobkyně však náhradu nákladů nepožadovala a ani soud z obsahu soudního spisu žádné důvodně vynaložené náklady nezjistil.

Poučení :

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 13. září 2017

Mgr. Jan Čížek, v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
P. Š.